

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

22 septembrie 2011 *

În cauzele conexe C-244/10 și C-245/10,

având ca obiect cereri de pronunțare a unor hotărâri preliminare formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Bundesverwaltungsgericht (Germania), prin deciziile din 24 februarie 2010, primite de Curte la 19 mai 2010, în procedura

Mesopotamia Broadcast A/S METV (C-244/10),

Roj TV A/S (C-245/10)

împotriva

Bundesrepublik Deutschland,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte de cameră, doamna R. Silva de Lapuerta (raportor), domnii G. Arestis, J. Malenovský și T. von Danwitz, judecători,

* Limba de procedură: germana.

avocat general: domnul Y. Bot,
grefier: doamna A. Impellizzeri, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 13 aprilie 2011,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Mesopotamia Broadcast A/S METV și pentru Roj TV A/S, de R. Marx, Rechtsanwalt;
- pentru guvernul german, de domnii T. Henze și N. Graf Vitzthum, în calitate de agenți;
- pentru guvernul francez, de domnii G. de Bergues și S. Menez, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de doamnele C. Vrignon și S. La Pergola, precum și de domnul G. von Rintelen, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 5 mai 2011,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererile de pronunțare a unor hotărâri preliminare privesc interpretarea Directivei 89/552/CEE a Consiliului din 3 octombrie 1989 privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea

activităților de difuzare a programelor de televiziune (JO L 298, p. 23, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 215), astfel cum a fost modificată prin Directiva 97/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 iunie 1997 (JO L 202, p. 60, Ediție specială, 06/vol. 2, p. 232, denumită în continuare „directiva”).

- 2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul unor litigii între Mesopotamia Broadcast A/S METV (denumită în continuare „Mesopotamia Broadcast”) și Roj TV A/S (denumită în continuare „Roj TV”), două societăți de drept danez, pe de o parte, și Republica Federală Germania, pe de altă parte, cu privire la decizia de interzicere a activității ca urmare a naturii emisiunilor transmise de aceste societăți.

Cadrul juridic

Reglementarea Uniunii

- 3 Potrivit articolului 1 litera (b) din directivă, „emițătorul” este definit ca „persoana fizică sau juridică care deține responsabilitatea editorială asupra componenței programelor de televiziune [...] și care le transmite sau le-a transmis unor terțe părți”.
- 4 Articolul 2 din directivă prevede:

„(1) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru ca toate emisiunile de televiziune transmise de către posturile de televiziune aflate sub jurisdicția sa să respecte reglementările sistemului de drept aplicabil emisiunilor adresate publicului din statul membru respectiv.

(2) În sensul prezentei directive, emițătorii aflați sub jurisdicția unui anumit stat membru sunt:

— cei care sunt stabiliți în statul membru respectiv, în sensul alineatului (3),

[...]

(3) În sensul prezentei directive, un emițător este considerat ca fiind stabilit într-un stat membru în următoarele cazuri:

(a) emițătorul are sediul principal într-un stat membru, iar deciziile editoriale privind programarea emisiunilor se iau în acest stat membru;

[...]”

5 Articolul 2 a din directivă prevede :

„(1) Statele membre garantează libertatea de recepție și nu restricționează retransmisiile pe teritoriul lor a emisiunilor de televiziune provenite din alte state membre din motive legate de domenii care cad sub incidența prezentei directive.

(2) Statele membre pot aplica, pe o perioadă limitată, derogări de la alineatul (1), în cazul în care sunt respectate următoarele condiții:

- (a) o emisiune de televiziune provenind dintr-un alt stat membru conține o încălcare manifestă, serioasă și gravă a articolului 22 alineatul (1) sau (2) și/sau a articolului 22a;
- (b) în cursul ultimelor 12 luni, emițătorul a încălcat prevederile la care se face referire la litera (a) de cel puțin două ori;
- (c) statul membru în cauză a înștiințat în scris emițătorul și Comisia asupra încălcărilor constatate și a măsurilor pe care intenționează să le ia în cazul în care astfel de încălcări se repetă;
- (d) consultările între statul de pe teritoriul căruia se efectuează transmisia și Comisie nu au condus la o rezolvare amiabilă în termen de 15 zile de la data înștiințării menționate la litera (c), iar încălcarea constatată persistă.

Într-un interval de 2 luni de la primirea înștiințării privind măsurile luate de către statul membru, Comisia ia o decizie care stabilește dacă măsurile sunt compatibile cu legislația europeană. În cazul în care Comisia decide că măsurile respective nu sunt compatibile cu legislația europeană, statului membru i se solicită să pună capăt de urgență măsurilor luate.

(3) Alineatul (2) nu aduce atingere aplicării vreunei alte proceduri, căi de atac sau sancțiuni față de încălcările în cauză care au loc în statul membru care deține jurisdicția asupra emițătorului respectiv.”

6 Articolul 3 alineatele (1) și (2) din directivă prevede:

„(1) Statele membre își păstrează libertatea de a solicita emițătorilor de televiziune aflați sub jurisdicția lor să respecte reglementări mai detaliate sau mai stricte în domeniile la care se face referire în prezenta directivă.

(2) Folosind mijloace adecvate, statele membre garantează, în limitele cadrului lor legal, faptul că posturile de televiziune aflate sub jurisdicția lor respectă prevederile prezentei directive.”

7 Articolele 22 și 22a din directivă fac parte din capitolul V al acesteia, intitulat „Protecția minorilor și a ordinii publice”. Articolul 22 alineatele (1) și (2) din directivă prevede:

„(1) Statele membre trebuie să ia măsuri adecvate pentru a garanta că emisiunile de televiziune difuzate de către posturile de televiziune aflate sub jurisdicția lor nu cuprind programe cu potențialul de a afecta în mod grav dezvoltarea fizică, mentală sau morală a minorilor, în special programe care cuprind pornografie sau violență nejustificată.

(2) Măsurile stabilite la alineatul (1) se extind și asupra altor programe care prezintă probabilitatea de a afecta dezvoltarea fizică, mentală sau morală a minorilor, cu excepția cazurilor în care prin programarea emisiunilor la anumite ore sau prin orice măsuri tehnice se asigură faptul că minorii din zona de transmisie, în situații normale, nu pot auzi sau vedea emisiunile respective.”

8 Articolul 22a din directivă are următorul cuprins:

„Statele membre trebuie să garanteze că emisiunile difuzate nu incită la ură pe motive de rasă, sex, religie sau naționalitate.”

Reglementarea națională

9 Articolul 9 din Legea fundamentală a Republicii Federale Germania (Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland, denumită în continuare „Legea fundamentală”) consacră la alineatul (1) libertatea de asociere, iar la alineatul (2) prevede împrejurările în care o asociație este interzisă. Acest din urmă alineat are următorul cuprins:

„Asociațiile ale căror scopuri sau activitate încalcă dispozițiile penale ori care aduc atingere ordinii constituționale sau principiilor înțelegerii dintre popoare sunt interzise.”

10 Legea privind asociațiile (Gesetz zur Regelung des öffentlichen Vereinsrechts, BGBl. I 1964, p. 593) din 5 august 1964, astfel cum a fost modificată prin articolul 6 din Legea din 21 decembrie 2007 (BGBl. I 2007, p. 3198, denumită în continuare „Vereinsgesetz”), prevede la articolul 1:

„(1) Înființarea asociațiilor este liberă [...]

(2) Nicio măsură de menținere a securității și a ordinii publice nu poate fi luată cu nerespectarea legii împotriva asociațiilor care abuzează de libertatea de asociere.”

11 La articolul 2, legea definește noțiunea de asociație astfel:

„(1) Asociațiile vizate de prezenta lege grupează toate asociațiile, indiferent de forma juridică a acestora, în cadrul cărora mai multe persoane fizice sau juridice s-au asociat în mod voluntar, pe termen lung și în vederea atingerii unui scop comun, supunându-se unui proces de luare a deciziilor organizat.

(2) În sensul prezentei legi, nu constituie asociații:

1. partidele politice [...],

2. grupurile politice din Bundestag și din parlamentele Landurilor,

3. [...].”

12 Articolul 3 din legea respectivă reglementează interzicerea asociațiilor astfel:

„(1) O asociație nu poate fi considerată interzisă [...] decât în cazul în care autoritățile competente în acest sens au stabilit prin decret că scopurile sau activitatea acesteia încalcă dispozițiile penale ori că aceasta aduce atingere ordinii constituționale sau ideii de înțelegere între popoare; decretul trebuie să dispună dizolvarea asociației [...] Interzicerea asociației determină în principiu punerea sub sechestru și confiscarea:

1. patrimoniului asociației,

2. creanțelor împotriva terților [...] și
3. ale bunurilor terților, în măsura în care titularul a favorizat în mod deliberat scopurile neconstituționale ale asociației prin predarea către aceasta a bunurilor sau dacă bunurile sunt destinate să favorizeze aceste scopuri,

[...]

(3) Cu excepția cazului în care există o limitare expresă, interdicția se extinde la toate entitățile care fac parte din asociație, astfel încât să poată fi considerate ramuri ale acesteia având în vedere ansamblul relațiilor dintre ele (entități subordonate). Interdicția nu se aplică decât entităților subordonate din punct de vedere teritorial care au personalitate juridică proprie, dacă acestea sunt vizate în mod expres de decretul de interdicție.

[...]

(5) Autoritățile competente să dispună interdicția pot întemeia această măsură și pe faptele membrilor asociației, în cazul în care:

1. există o legătură cu activitatea în asociație sau cu obiectul său,
2. faptele sunt rezultatul unei decizii concertate și
3. împrejurările permit să se considere că acestea sunt tolerate de asociație.”

13 Articolul 14 din Vereinsgesetz prevede:

„(1) Asociațiile ai căror membri sau cadre de conducere sunt în totalitate sau în cea mai mare parte resortisanți străini pot fi interzise [...] sub rezerva alineatului (2). Asociațiile ai căror membri sau conducători sunt în totalitate sau în cea mai mare parte resortisanți ai unui stat membru al Uniunii Europene nu sunt considerate asociații ale resortisanților străini. [...]”

14 Articolul 15 din Vereinsgesetz are următorul cuprins:

„(1) Articolul 14 se aplică prin analogie asociațiilor care au sediul în străinătate (asociații străine) a căror organizare sau activitate se extinde la sfera teritorială de aplicare a prezentei legi. Responsabilitatea cu privire la interdicție revine Ministerului Federal de Interne.

[...]”

15 Articolul 18 din Vereinsgesetz prevede:

„Interzicerea asociațiilor care au sediul în afara sferei de aplicare geografică a prezentei legi, dar care au entități subordonate în cadrul acesteia, nu se aplică decât entităților subordonate aflate în această sferă de aplicare. Dacă asociația nu are nicio entitate subordonată în sfera de aplicare geografică a acestei legi, interdicția vizează [...] activitatea sa desfășurată în această sferă de aplicare.”

Acțiunile principale și întrebarea preliminară

- 16 Mesopotamia Broadcast, societate de tip holding de drept danez cu sediul în Dane-marca, este deținătoarea mai multor licențe daneze de televiziune. Ea exploatează în special canalul de televiziune Roj TV, care este tot o societate de drept danez. Acesta din urmă transmite prin satelit în toată Europa și în Orientul Apropiat în special programe în limba kurdă. Aceasta transmite emisiuni și prin intermediul unei societăți stabilite în Germania.
- 17 În anii 2006 și 2007, organisme turcești au adresat plângeri comitetului din Dane-marca responsabil pentru aplicarea pe teritoriul acestui stat membru a normelor de transpunere a directivei. Respectivul organism se plângea că, prin intermediul programelor sale, Roj TV promovează obiectivele „Partidului Muncitorilor din Kurdistan” (denumit în continuare „PKK”), care a fost calificat de Uniunea Europeană drept organizație teroristă.
- 18 Comitetul danez de radio și televiziune a soluționat aceste plângeri prin deciziile din 3 mai 2007 și din 23 aprilie 2008. Acesta a stabilit că Roj TV nu a încălcat dispozițiile daneze de transpunere a articolelor 22 și 22a din directivă. Comitetul respectiv a subliniat în special că programele difuzate de Roj TV nu incită la ură pe motive de rasă, sex, religie sau naționalitate. El a considerat că programele acestei societăți se limitează la transmiterea de informații și de opinii, iar imaginile violente difuzate reflectă violența care există în Turcia și în teritoriile kurde.
- 19 Prin Decizia din 13 iunie 2008, adresată Mesopotamia Broadcast și Roj TV, Ministerul Federal de Interne din Germania, considerând că exploatarea canalului de televiziune Roj TV de către Mesopotamia Broadcast aducea atingere „ideii de înțelegere între popoare” în sensul Vereinsgesetz coroborată cu Legea fundamentală, a interzis

Mesopotamia Broadcast să își desfășoare activitatea prin intermediul Roj TV în domeniul de aplicare al Vereinsgesetz. De asemenea, canalului Roj TV i s-a interzis desfășurarea activității.

- 20 La 9 iulie 2008, Mesopotamia Broadcast și Roj TV au sesizat Bundesverwaltungsgericht în vederea anulării acestei decizii.
- 21 În fața acestei instanțe, reclamantele au susținut că activitățile lor transfrontaliere în domeniul televiziunii intră sub incidența directivei. În aplicarea directivei, numai Regatul Danemarcei, în calitate de stat membru pe teritoriul căruia sunt stabilite Mesopotamia Broadcast și Roj TV, ar putea exercita un control cu privire la aceste activități. Orice alt control ar fi, în principiu, interzis. Desigur, directiva ar permite prin intermediul măsurilor derogatorii să se realizeze un dublu control. Totuși, în acțiunile principale, nu ar fi îndeplinite condițiile pentru aplicarea unor astfel de măsuri.
- 22 Guvernul federal german a susținut în fața Bundesverwaltungsgericht că activitățile de difuzare a programelor de televiziune ale Mesopotamia Broadcast și ale Roj TV intră în sfera de aplicare a Vereinsgesetz. Ar trebui să se considere că, prin activitățile desfășurate, cele două societăți contribuie la promovarea PKK în Germania.
- 23 Guvernul federal german a mai susținut că motivul de interdicție în discuție în acțiunea principală, întemeiat pe atingerea adusă „ideii de înțelegere între popoare”, are la bază faptul că emisiunile Roj TV ar incita la soluționarea prin violență a

divergențelor dintre kurzi și turci inclusiv în Germania și ar susține eforturile PKK în atragerea tinerilor kurzi în formațiunile de gherilă îndreptate împotriva Republicii Turcia.

- 24 În plus, guvernul federal german a subliniat că prevederile directivei nu vizează normele statelor membre cu caracter general în materie penală sau polițienească, nici domeniul dreptului asociațiilor, chiar dacă aceste norme pot avea efecte cu privire la activitățile de difuzare a programelor de televiziune.
- 25 Bundesverwaltungsgericht, după ce a hotărât să vizioneze o selecție de secvențe din programul de televiziune al Roj TV, a considerat că acest program este în mod evident părtinitor față de PKK, de la care preia în mare parte abordarea militaristă și violentă, și aceasta cu acordul cadrelor de conducere ale Mesopotamia Broadcast. Prin intermediul canalului său Roj TV, această societate ar elogia lupta armată purtată de PKK. Acest canal de televiziune nu ar prezenta conflictul în mod neutru, ci ar susține recurgerea de către PKK la unități de gherilă și la atentate, adoptând punctul de vedere al acestuia din urmă și promovând un cult al eroilor și al martirilor cu privire la combatanții uciși. Mesopotamia Broadcast și Roj TV ar contribui astfel la încurajarea confruntărilor violente dintre persoanele de etnie turcă și kurdă din Turcia și la intensificarea tensiunilor dintre turcii și kurzii din Germania.
- 26 Bundesverwaltungsgericht a considerat că interdicția în discuție în acțiunea principală poate fi întemeiată pe atingerea adusă înțelegerii dintre popoare în sensul articolului 3 alineatul (1) din Vereinsgesetz coroborat cu articolul 9 alineatul (2) din Legea fundamentală. În consecință, această instanță ridică problema dacă și, după caz, în ce condiții aplicarea acestui motiv de interdicție intră sub incidența domeniului definit de directivă.

- 27 În aceste împrejurări, Bundesverwaltungsgericht a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară, identică în cauzele C-244/10 și C-245/10:

„Dacă și, după caz, în ce condiții aplicarea unei dispoziții naționale referitoare la interzicerea unei asociații ca urmare a încălcării principiului înțelegerii dintre popoare intră sub incidența domeniului definit de directivă și, prin urmare, este exclusă în temeiul articolului 2a din directivă ?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 28 Prin intermediul întrebării adresate, Bundesverwaltungsgericht solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 22a din directivă trebuie interpretat în sensul că se opune ca, în aplicarea unei legislații cu caracter general, cum este Vereinsgesetz coroborată cu Legea fundamentală, un stat membru să ia măsuri cu privire la un emițător de televiziune stabilit într-un alt stat membru pentru motivul că activitățile și obiectivele acestui organism încalcă interdicția de a aduce atingere înțelegerii dintre popoare.

Observații introductive

- 29 Rezultă din titlul directivei că aceasta vizează coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune în vederea eliminării restricțiilor asupra libertății de prestare a serviciilor de difuzare în interiorul Uniunii.

- 30 Potrivit primului considerent al Directivei 97/36, Directiva 89/552 constituie cadrul legal pentru activitățile de difuzare a programelor de televiziune pe piața internă, cadru care, în conformitate cu al patrulea considerent al primei directive, trebuie să contribuie la libera circulație a acestor servicii în interiorul Uniunii.
- 31 Mai mult, din al nouălea și din al zecelea considerent ale Directivei 89/552 decurge că restricțiile pe care legiuitorul Uniunii a urmărit să le elimine sunt cele care rezultă din neconcordanțele existente în reglementările statelor membre referitoare la desfășurarea activității de difuzare și de distribuție a programelor de televiziune.
- 32 Rezultă că domeniile care cad sub incidența directivei nu vizează decât difuzarea propriu-zisă a programelor de televiziune, astfel cum este definită aceasta la articolul 1 litera (a) (a se vedea Hotărârea din 9 iulie 1997, De Agostini și TV-Shop, C-34/95-C-36/95, Rec., p. I-3843, punctul 26).
- 33 În sfârșit, din al optulea considerent al Directivei 89/552 rezultă că dreptul care se aplică difuzării și distribuției serviciilor de televiziune reprezintă manifestarea specifică a unui principiu mai general, respectiv libertatea de exprimare, consacrat de articolul 10 alineatul (1) din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950. Mai mult, din al cincisprezecelea considerent al Directivei 97/36 rezultă că, potrivit articolului F(2) din Tratatul privind UE (devenit articolul 6 alineatul (2) UE), Uniunea respectă drepturile, libertățile și principiile enunțate în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, astfel încât orice măsură prin care se urmărește restricționarea recepției și/sau suspendarea retransmisiei emisiunilor de televiziune trebuie să fie compatibilă cu principiile respective.

- 34 Trebuie amintit de asemenea că directiva nu realizează o armonizare completă a normelor din domeniile la care se aplică, ci instituie cerințe minime pentru programele difuzate din interiorul Uniunii pentru a fi recepționate în interiorul acesteia (a se vedea Hotărârea din 5 martie 2009, UTECA, C-222/07, Rep., p. I-1407, punctul 19 și jurisprudența citată).
- 35 Directiva prevede, așadar, principiul recunoașterii de către statul membru receptor a funcției de control al statului membru originar cu privire la emisiunile de televiziune ale organismelor de radiodifuziune aflate sub jurisdicția sa. Astfel, articolul 2a alineatul (1) din directivă prevede că statele membre garantează libertatea de recepție și nu restricționează retransmișile pe teritoriul lor ale emisiunilor de televiziune provenite din alte state membre din motive legate de domenii care cad sub incidența prezentei directive.
- 36 În această privință, Curtea a subliniat că controlul cu privire la aplicarea legislației statului membru originar referitoare la emisiunile de televiziune și cu privire la respectarea dispozițiilor directivei nu revine decât statului membru din care sunt difuzate aceste emisiuni și că statul membru receptor nu este autorizat să își exercite propriul control pentru motive legate de domenii care cad sub incidența directivei (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 septembrie 1996, Comisia/Belgia, C-11/95, Rec., p. I-4115, punctele 34 și 86, precum și Hotărârea De Agostini și TV-Shop, citată anterior, punctul 27).
- 37 Cu toate acestea, din caracterul neexhaustiv al directivei cu privire la domeniile care țin de ordinea publică, de bunele moravuri sau de siguranța publică rezultă că un stat membru este liber să aplice activităților desfășurate pe teritoriul său de către organisme de radiodifuziune norme general aplicabile în aceste domenii, cu condiția ca acestea să nu restricționeze retransmișile propriu-zise pe teritoriul său ale emisiunilor de televiziune provenite dintr-un alt stat membru și să nu instituie un control prealabil cu privire la acestea din urmă.

Cu privire la interpretarea articolului 22a din directivă

- 38 Având în vedere întrebarea adresată Curtii, în cazul de față, aspectul de a stabili dacă trebuie să se considere că motivul de interdicție întemeiat pe atingerea adusă înțelegerii dintre popoare este inclus în noțiunea „incitare la ură pe motive de rasă, sex, religie sau naționalitate” în sensul directivei și, în consecință, face parte din domeniile care cad sub incidența acesteia, trebuie observat, mai întâi, că directiva nu cuprinde o definiție a termenilor menționați la articolul 22a din aceasta.
- 39 În plus, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 63 din concluzii, lucrările pregătitoare ale Directivei 89/552 și ale Directivei 97/36 nu conțin indicații relevante cu privire la sensul și la domeniul de aplicare ale noțiunii „incitare la ură” și confirmă că legiuitorul Uniunii a urmărit să prevadă la articolul 22a din directivă un motiv de interdicție întemeiat pe considerente de ordine publică diferit de cele care vizează în mod special protecția minorilor.
- 40 Rezultă că sfera articolului 22a din directivă trebuie determinată în funcție de sensul obișnuit în limbajul curent al termenilor utilizați în acest articol, ținând cont de contextul în care sunt utilizați și de obiectivele urmărite de directivă (a se vedea Hotărârea din 10 martie 2005, *easyCar*, C-336/03, Rec., p. I-1947, punctul 21 și jurisprudența citată).
- 41 În ceea ce privește termenii „incitare” și „ură”, trebuie subliniat că aceștia vizează, pe de o parte, o acțiune destinată să orienteze un comportament determinat și, pe de altă parte, un sentiment de ostilitate sau de respingere față de un grup de persoane.

- 42 Astfel, prin folosirea noțiunii „incitare la ură”, directiva are ca scop prevenirea oricărei ideologii contrare valorilor umane, în special a inițiativelor care elogiază violența prin acte de terorism îndreptate împotriva unei comunități determinate de persoane.
- 43 În ceea ce privește noțiunea de atingere adusă „înțelegerii dintre popoare”, astfel cum s-a arătat la punctul 25 din prezenta hotărâre, potrivit instanței de trimitere, Mesopotamia Broadcast și Roj TV contribuie la încurajarea confruntărilor violente dintre persoanele de etnie turcă și kurdă din Turcia și la amplificarea tensiunilor dintre turcii și kurzii din Germania și aduc astfel atingere înțelegerii dintre popoare.
- 44 În consecință, trebuie constatat că un astfel de comportament este inclus în noțiunea „incitare la ură”.
- 45 Prin urmare, astfel cum a subliniat avocatul general la punctele 88 și 89 din concluzii, respectarea normei de ordine publică prevăzute la articolul 22a din directivă trebuie verificată de autoritățile statului membru sub a cărui jurisdicție se află organismul de radio și de televiziune în cauză, indiferent de prezența comunităților etnice sau culturale menționate pe teritoriul acestui stat. Astfel, aplicarea interdicției prevăzute la articolul respectiv nu depinde de eventualele efecte ale emisiunii în cauză în statul membru originar sau într-un stat membru în mod special, ci doar de întrunirea celor două elemente prevăzute la acest articol, și anume incitarea la ură și motive de rasă, sex, religie sau naționalitate.
- 46 Din cele de mai sus rezultă, așadar, că articolul 22a din directivă trebuie interpretat în sensul că trebuie să se considere că astfel de fapte precum cele în discuție în acțiunile principale, care fac obiectul unei norme de drept național care interzice atingerile aduse înțelegerii dintre popoare, sunt incluse în noțiunea „incitare la ură pe motive de rasă, sex, religie sau naționalitate” prevăzută la acest articol.

Cu privire la decizia în discuție în acțiunea principală analizată din perspectiva Hotărârii De Agostini și TV-Shop

- ⁴⁷ Pentru a se da posibilitatea instanței de trimitere să soluționeze litigiul cu care a fost sesizată în lumina interpretării menționate mai sus a articolului 22a din directivă, trebuie avută în vedere Hotărârea De Agostini și TV-Shop, citată anterior, cu privire la raportul dintre prevederile acestei directive referitoare la publicitatea televizată și la sponsorizare și la alte norme naționale decât cele care privesc în mod special difuzarea și distribuția programelor.
- ⁴⁸ Astfel, la punctele 33 și 34 din hotărârea respectivă, Curtea a subliniat că, deși directiva prevede că statele membre garantează libertatea de recepție și nu restricționează retransmișile pe teritoriul lor ale emisiunilor de televiziune provenite din alte state membre din motive legate de publicitatea televizată și de sponsorizare, aceasta nu are totuși ca efect excluderea în mod complet și automat a aplicării unor astfel de norme. Astfel, directiva nu se opune în principiu aplicării unei reglementări naționale care, în general, urmărește un obiectiv de protecție a consumatorilor, fără a institui totuși un al doilea control cu privire la emisiunile de televiziune, control care să se adauge la cel pe care este obligat să îl efectueze statul membru emițător.
- ⁴⁹ La punctul 38 din aceeași hotărâre, Curtea a mai precizat că directiva nu se opune ca, în aplicarea unei reglementări generale privind protecția consumatorilor împotriva publicității înșelătoare, un stat membru să ia măsuri cu privire la o persoană care publică o reclamă ca urmare a unei publicități televizate difuzate dintr-un alt stat membru, cu condiția ca aceste măsuri să nu restricționeze retransmișile propriu-zise pe teritoriul său ale emisiunilor de televiziune care provin din cel de al doilea stat membru.

- 50 Acest raționament se aplică și cu privire la reglementările unui stat membru care nu vizează în mod special difuzarea și distribuția programelor și care, în general, urmăresc un obiectiv de ordine publică, fără a restricționa totuși retransmișiile propriu-zise pe teritoriul său ale emisiunilor de televiziune care provin dintr-un alt stat membru.
- 51 În acest sens, din dosarul transmis Curții de instanța de trimitere, precum și din explicațiile furnizate de guvernul german în cursul procedurii orale în fața Curții rezultă că Vereinsgesetz nu vizează în mod special emițătorii de televiziune, nici difuzarea sau distribuția programelor de televiziune ca atare, ci privește în mod general activitățile asociațiilor. În plus, dispozitivul Deciziei din 13 iunie 2008 a Ministerului Federal de Interne, care este întemeiată pe această lege coroborată cu Legea fundamentală, cuprinde unsprezece elemente. În special, din această decizie rezultă că exploatarea canalului de televiziune Roj TV de către Mesopotamia Broadcast încălca ideea înțelegerii dintre popoare, că Mesopotamia Broadcast nu mai putea acționa în sfera teritorială de aplicare a Vereinsgesetz prin intermediul canalului Roj TV, că activitatea acestuia din urmă încălca ideea înțelegerii dintre popoare, că Roj TV nu mai putea acționa în sfera teritorială de aplicare a Vereinsgesetz și că respectivul canal era interzis în sfera teritorială de aplicare a legii respective.
- 52 Printre altele, Guvernul german a precizat în observațiile scrise, precum și în pledoaria în fața Curții că, deși, prin Decizia din 13 iunie 2008 a Ministerului Federal de Interne, toate activitățile emițătorului în discuție în acțiunea principală au fost interzise în Germania, totuși acest stat membru nu poate preveni eventualele repercusiuni în Germania ale emisiunilor de televiziune realizate în străinătate. Astfel, recepția și utilizarea privată ale programului Roj TV nu sunt interzise și sunt efectiv posibile în practică. În special, acest stat membru a indicat că, deși nu restricționează retransmișiile pe teritoriul său ale emisiunilor de televiziune realizate de acest organism și care provin din Danemarca, totuși, orice activitate organizată de Roy TV sau în folosul acestuia din urmă, desfășurată pe teritoriul Republicii Federale Germania, este ilegală

ca urmare a faptului că prin Decizia din 13 iunie 2008 a Ministerului Federal de Interne i s-a interzis activitatea. Prin urmare, în Germania, ar fi interzise producerea emisiunilor și organizarea de evenimente care constau în proiecții de emisiuni ale Roj TV într-un spațiu public, cum ar fi un stadion, precum și activitățile de susținere care s-ar desfășura pe teritoriul german.

53 Astfel de măsuri precum cele menționate la punctul anterior nu constituie în principiu un obstacol în calea retransmisiilor propriu-zise, dar revine instanței de trimitere sarcina de a stabili efectele concrete care decurg din decizia de interdicție în discuție în acțiunea principală în ceea ce privește emisiunile de televiziune realizate de reclamantele din acțiunea principală într-un alt stat membru, verificând dacă decizia respectivă nu restricționează retransmisiile propriu-zise ale emisiunilor respective pe teritoriul statului membru receptor.

54 Având în vedere toate considerațiile de mai sus, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 22a din directivă trebuie interpretat în sensul că fapte precum cele în discuție în acțiunile principale, care fac obiectul unei norme de drept național care interzice atingerile aduse înțelegerii dintre popoare, sunt incluse în noțiunea „incitare la ură pe motive de rasă, sex, religie sau naționalitate”. Acest articol nu se opune ca, în aplicarea unei legislații cu caracter general, precum Vereinsgesetz, un stat membru să ia măsuri cu privire la un emițător stabilit într-un alt stat membru, pentru motivul că activitățile și obiectivele acestui emițător încalcă interdicția de a aduce atingere înțelegerii dintre popoare, cu condiția ca măsurile respective să nu restricționeze retransmisiile propriu-zise pe teritoriul statului membru receptor ale emisiunilor de televiziune realizate de emițătorul respectiv din celălalt stat membru, ceea ce trebuie verificat de instanța națională.

Cu privire la cheltuielile de judecată

55 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Articolul 22a din Directiva 89/552/CEE a Consiliului din 3 octombrie 1989 privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune, astfel cum a fost modificată prin Directiva 97/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 iunie 1997, trebuie interpretat în sensul că fapte precum cele în discuție în acțiunile principale, care fac obiectul unei norme de drept național care interzice atingerile aduse înțelegerii dintre popoare, sunt incluse în noțiunea „incitare la ură pe motive de rasă, sex, religie sau naționalitate”. Acest articol nu se opune ca, în aplicarea unei legislații cu caracter general precum Legea privind asociațiile (Gesetz zur Regelung des öffentlichen Vereinsrechts) din 5 august 1964, astfel cum a fost modificată prin articolul 6 din Legea din 21 decembrie 2007, un stat membru să ia măsuri cu privire la un emițător stabilit într-un alt stat membru, pentru motivul că activitățile și obiectivele acestui emițător încalcă interdicția de a aduce atingere înțelegerii dintre popoare, cu condiția ca măsurile respective să nu restricționeze retransmișiile propriu-zise pe teritoriul statului membru receptor ale emisiunilor de televiziune realizate de emițătorul respectiv din celălalt stat membru, ceea ce trebuie verificat de instanța națională.

Semnături

I - 8818